

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۳، شماره ۸، بهار ۱۳۹۴

ص ص: ۶۱-۷۱

ارتباط رفتار مربیگری با جو اخلاقی تیمی در ورزشکاران تیمی لیگ برتر

سجده مرادی^{۱*} - طیبه زرگر^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران ۲. استادیار گروه

مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۱/۲۰، تاریخ تصویب: ۱۳۹۴/۰۵/۰۹)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی ارتباط رفتار مربیگری با جو اخلاقی تیمی در ورزشکاران تیمی لیگ برتر است. جامعه آماری پژوهش، شامل ورزشکاران زن و مرد در رشته‌های، والیبال، بسکتبال، هندبال و فوتبال به تعداد ۱۳۹۵ نفر است که با استفاده از فرمول کوکران ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. توزیع پرسشنامه به صورت تصادفی است و برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های اطلاعات فردی، پرسشنامه رفتار مربیگری (مارتین و بارنز، ۱۹۹۹) و پرسشنامه جو اخلاقی (ویکتور کالن، ۱۹۹۳) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری کولموگروف اسمیرنوف، آزمون II من ویتنی، آزمون اسپیرمن و آزمون رگرسیون چندمتغیره و از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ استفاده شد. پایایی ابزار تحقیق پس از یک مطالعه مقدماتی و با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ (پرسشنامه جو اخلاقی $\alpha=0/78$ و پرسشنامه رفتار مربیگری $\alpha=0/76$) به دست آمد. نتایج نشان داد که بین رفتار مربیگری (رفتار واکنشی مثبت، رفتار واکنشی منفی، رفتار طبیعی) و جو اخلاقی رابطه معنادار وجود دارد. بین رفتارهای مربیگری در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود ندارد، ولی در بین جو اخلاقی در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج تحقیق، به نظر می‌رسد توجه مربیان به رفتارهای واکنشی مثبت و طبیعی در برخورد با ورزشکاران اهمیت ویژه‌ای دارد.

واژه‌های کلیدی

جو اخلاقی، رفتار مربیگری، لیگ برتر، ورزشکار، ورزش‌های تیمی.

مقدمه

انجام موفق هر کاری مستلزم مدیریت صحیح و کارآمد است و از نقش اثرگذار مدیریت در موفقیت یا عدم موفقیت گروه‌ها و سازمان‌ها به‌سادگی نمی‌توان گذشت (۱۷). هر گاه گروهی برای رسیدن به هدفی تلاش می‌کنند، به‌طور معمول کسی رهبری و مسئولیت گروه را بر عهده می‌گیرد. این فرد باید دارای مهارت‌ها و ویژگی‌های لازم برای رهبری باشد تا بتواند اعضای گروه را به سمت هدف هدایت کند. در موقعیت‌های ورزشی، مربی تیم این نقش را بر عهده دارد. از این‌رو، رفتارهای مربی و سبک مربیگری او، نقش مهمی در عملکرد و موفقیت گروه دارد و همچنین مربیگری نوعی رهبری رودرروست که افراد را با تجربه‌ها، استعدادها و علاقه به هم نزدیک و آنها را به قبول مسئولیت و تلاش برای دستیابی به موفقیت تشویق می‌کند (۲۵،۲).

مربی در جایگاه رهبر بر نگرش بازیکنان اثرگذار است و این نگرش‌ها مولد انگیزه‌های رفتاری هستند. بنابراین شناسایی رفتارهایی که تأثیرات قوی‌تری در ایجاد انگیزش موفقیت در ورزشکار برای مبارزه‌جویی بهتر داشته باشد، از اهمیت بیشتری برخوردارند. رفتارهای مربیگری رفتارهای واکنشی و رفتارهای طبیعی مربیان را دربرمی‌گیرد. رفتارهای واکنشی مربیگری پاسخ‌هایی هستند که بی‌درنگ بعد از بروز رفتار ورزشکار یا تیم بروز می‌کند. این واکنش‌ها هم در قبال عملکرد مثبت و هم در قبال عملکرد ضعیف ورزشکار و هم در قبال عملکرد بخشی از تیم ارائه می‌شود. رفتارهای ذاتی یا طبیعی رفتارهایی هستند که از طرف مربیان در پاسخ به فعالیتی خاص ارائه می‌شوند و از قبل مشخص نیستند. این واکنش‌ها یا مرتبط با بازی هستند یا به بازی ارتباطی ندارند. در تحقیقات نشان داده شده است که عوامل

متعددی بر ورزشکار تأثیرگذار است. از این میان رفتار مربیگری بیشترین اثر را دارد (۲۳،۱۸،۶).

یکی از اجزای اصلی و مهم در ورزش حرفه‌ای ارتباط است؛ در فرایند این ارتباط ایجاد انگیزش در ورزشکار از سوی مربی، مهم‌ترین نقش را در دستیابی به موفقیت ایفا می‌کند. همچنین مربیان ورزشی جزء حیاتی منابع انسانی در سازمان‌های ورزشی‌اند. مربیان حتی اگر واژه رهبری را در مورد خود به کار نبرند، وظایف آنان همچون سایر فعالیت‌های پیشرفته و سازمان‌یافته، مستلزم اعمال رهبری است. زیرا، مربیان در رسیدن به اهداف تیمی، به وظایفی مانند برنامه‌ریزی، سازماندهی، کنترل، هماهنگی، و نفوذ بر بازیکنان، می‌پردازند که در واقع با تدوین این‌گونه سیاست‌ها در فرایندهای گروهی، همان وظایف رهبر را به‌جا می‌آورند. نتایج تحقیقات در خصوص رابطه بین رفتار حمایتی مربیان و استقلال ورزشکاران نشان می‌دهد، مربیانی که از رفتارهای حمایتی استفاده می‌کنند، تأثیر بسزایی در اخلاق و رفتار ورزشکاران خود خواهند داشت (۱۹،۱۲،۱۱،۳).

رهبری تیم‌های نخبه، موازی با رهبری در سازمان‌های پیشرفته است و عملکرد و وظایف یکسانی را در بر می‌گیرد. در بسیاری از تحقیقات، از اصطلاح «سبک رهبری» برای مطالعه «رفتار مربی» استفاده شده است. در تحقیقات دیگر نشان داده شده است مربیانی که از رفتارهای دموکراتیک و واکنشی مثبت، بیشتر از رفتارهای واکنشی منفی و تنبه استفاده می‌کنند، ورزشکارانشان رفتار و اخلاق بهتری از خود نشان می‌دهند (۱۶،۸).

برای تعیین مفهوم اخلاق ورزشی و مسائل مرتبط با آن در ابتدا به تعریف دو واژه اخلاق و ورزش اشاره می‌شود. درباره ماهیت اخلاق تعاریف گوناگونی وجود دارد.

اساساً ورزش حرفه‌ای باید با مدیر حرفه‌ای همراه باشد تا بتواند در فضای آرام و قابل قبول، اهداف خود را دنبال کند.

در همین زمینه مربیان باید اطلاعات کافی در مورد نحوه برخورد صحیح با ورزشکاران خود داشته باشند (۱).

در همین زمینه رفتار اخلاقی و جوانمردانه حاکم بر جامعه ورزشی می‌تواند ارزش‌هایی را در جامعه نشان دهد که مورد غفلت قرار گرفته‌اند، می‌تواند با به نقد کشیدن ناهنجاری‌های حاکم بر جامعه، ارزش‌های حقیقی و اصیل را جایگزین کند و در مجموع موجب شود تا مردم ارزش‌های غیراخلاقی را نفی کنند و نسبت به ارزش‌های اخلاقی برانگیخته شوند و به این ترتیب افراد و جامعه به سمت اخلاقی شدن پیش بروند. نیروهای متخصص در سازمان ورزشی مثل کارشناسان ورزشی، مربیان و داوران باید به اصول اخلاقی حاکم بر شغل خود پایبند باشند و در ارائه خدمات تخصصی اصول و ضوابط اخلاقی را به کار گیرند (۱۵، ۱۰). شایان ذکر است تحقیقات کمی در خصوص ارتباط رفتارهای رهبری مربیان جو اخلاقی انجام گرفته، اما تحقیقی در مورد ارتباط بین رفتارهای مربیگری و جو اخلاقی تیمی در ورزشکاران لیگ برتر انجام نگرفته است. بنابراین مسئله مورد توجه، پی بردن به مناسب‌ترین نوع رفتار مربیان در ورزش‌های تیمی است. چه ارتباطی بین رفتارهای مربیگری و جو اخلاقی تیمی در ورزشکاران لیگ وجود دارد؟ تحقیق حاضر در پی یافتن روابط همبستگی بین رفتارهای مربیگری با جو اخلاقی تیمی در ورزشکاران لیگ برتر است، با این هدف که نتایج کسب‌شده، راهنمایی برای اجتناب از بروز مشکلات جدی برای تیم‌ها، مربیان و باشگاه‌های ورزشی کشور شود.

برخی آن را به مجموعه‌ای از رفتارهای خارجی اطلاق می‌کنند که مطابق با معیارهایی باشد که نظریه اخلاقی مطرح کرده‌اند. بعضی آن را به معنای مجموعه‌ای از ملکات نفسانی می‌دانند. به واسطه وجود همین ملکات خوب و بد است که انسان به افراد خوب و بد تقسیم می‌شوند (۲۴، ۵).

مطالعات نشان می‌دهد در اثر تأکید روزافزون جامعه بر اخلاق ورزشکاران، آگاهی ورزشکاران از رفتارهای اخلاقی نیز در حال افزایش است. همچنین آنها در شناسایی معضلات اخلاقی و تعیین روش مناسب برای حل این معضلات در تلاش‌اند (۱۳).

نتایج پژوهشی دیگر نشان داد که رفتار مربیان بر عملکرد ورزشکاران بیشترین تأثیر را دارد. بنابراین آشنایی رفتاری و روانی و پس‌زمینه مربیان از ورزشکاران، موجب اثربخشی بیشتر در تیم‌های ورزشی می‌شود (۹، ۱۸).

یکی از عوامل تأثیرگذار بر ورزشکاران رفتار مربی است که مربیگری پویا و مؤثر مهم‌ترین مشخصه یک سازمان ورزشی است که این مهم‌ترین چیزی است که موجب تمایز سازمان ورزشی از دیگر سازمان‌های ورزشی می‌شود. بی‌تردید راز موفقیت تیم‌های ورزشی موفق مدیریت و رهبری یا همان مربیگری مؤثر و فعال تیم است (۱۴، ۴).

با توجه به مطالب عنوان‌شده در حیطه علم اخلاق ورزشی هنوز دانش کمی درباره چگونگی بروز رفتارهای اخلاقی افراد با توجه به شرایط محیطی که در آن قرار دارند وجود دارد (۱۶).

یکی از کارکردهای اخلاق در ورزش پیدا کردن روشی است که هنگام تداخل منافع و علایق افراد ورزشکار بتوانند آنچه را که اخلاقاً درست است انجام دهند، یعنی اینکه بتوانند از بین یک یا چند گزینه درست‌ترین نحوه برخورد را اعمال کنند (۱۹).

این پژوهش با مطالعه و بررسی رفتارهای مربیگری و جو اخلاقی تیمی ورزشکاران، ضمن روشن کردن وضعیت موجود سبب می‌شود مربیان و دست‌اندرکارانی که بیشتر توجه خود را به نیازهای فیزیولوژیکی متمرکز کرده‌اند و کمتر این متغیرها را بررسی می‌کنند، بینش بهتری پیدا کنند و بتوانند آگاهانه و با اتخاذ رفتار مناسب با بازیکنان، در سطوح متفاوت انگیزشی برخورد مناسب داشته باشند. از سوی دیگر، می‌توان با ارزیابی رفتارهای مربیگری و دستیابی به رفتارهای مؤثرتر، اطلاعات دقیقی فراهم آورد و از مربیانی استفاده کرد که بتوانند در برانگیختن و ایجاد انگیزش مناسب در بازیکنان از امتیاز بالایی برخوردار باشند. با توجه به اینکه مربی موفق نه تنها باید رفتار مناسب را انتخاب کند، بلکه باید قدرت تغییر رفتار خود را نیز داشته باشد (۲۳، ۲۲، ۲۱، ۷). با بهره‌جویی از برنامه‌های آموزشی مناسب برای آموزش و تعلیم مربیان حاضر در لیگ برتر در سطح کشور، با تکیه بر پشتوانه‌های علمی و پژوهشی و دسترسی به نتایج عینی، می‌توان در این راه مربیان را یاری کرد و دلیل محکم دیگری بر اهمیت و ضرورت اجرای این پژوهش ارائه داد. همچنین نتایج این تحقیق بر جنبه‌های کاربردی متکی بوده است و امید است که ارائه اطلاعات سودمند به مربیان ورزش‌های تیمی، بتواند زمینه مساعدی را برای بهره‌گیری از سبک‌های رهبری در بهبود و ارتقای وضعیت جو اخلاقی بازیکنان فراهم آورد و با کسب داده‌های تجربی به‌گونه‌ای دقیق به رابطه مذکور بپردازد و زمینه پیش‌بینی جو اخلاقی را از طریق رفتارهای مربیگری مربیان فراهم کند و مدلی را ارائه دهد.

روش تحقیق

این پژوهش به لحاظ هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و به لحاظ روش گردآوری داده توصیفی از نوع

همبستگی است و به روش میدانی اجرا شد. جامعه آماری پژوهش، شامل ۱۳۵۹ نفر از ورزشکاران تیمی حاضر در لیگ برتر است که با استفاده از جدول کوکران ۳۰۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند که از این میان رشته‌های والیبال، بسکتبال، هندبال، فوتبال، با استفاده از روش تصادفی ساده انتخاب شدند و به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد:

پرسشنامه اطلاعات فردی: شامل ۸ سؤال به‌ترتیب

برای تعیین جنسیت، سن، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، رشته ورزشی، سابقه ورزشی و سابقه قهرمانی.

پرسشنامه رفتار مربیگری: این پرسشنامه توسط

مارتین و بارنز (۱۹۹۹) مشتمل بر ۴۸ سؤال و براساس مقیاس پنج‌ارزشی لیکرت طراحی شده است. این پرسشنامه، ۱۲ خرده‌مقیاس دارد و برای اندازه‌گیری منظور ارزیابی ادراک ورزشکاران از رفتار مربیانشان تهیه شده است.

پرسشنامه جو اخلاقی: این پرسشنامه توسط ویکتور

کالن (۱۹۹۳) که شامل ۳۶ سؤال و ۹ خرده‌مقیاس است، در سازمان استفاده شد و از طریق مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است.

پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ و با استفاده

از نرم‌افزار SPSS به‌دست آمد که در آن جو اخلاقی $a = 0.78$ و پرسشنامه رفتار مربیگری $a = 0.76$ است که نشان می‌دهد پرسشنامه مورد استفاده از پایایی لازم برخوردار است.

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، جدول و نمودار) و آمار استنباطی کولموگروف اسمیرنوف، آزمون u من ویتنی، آزمون اسپیرمن و آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شد.

حدود ۱/۳ درصد دارای سابقه المپیک، ۶/۲ درصد دارای سابقه جهانی، ۱۲/۴ درصد دارای سابقه آسیایی، ۵۵/۷ درصد دارای سابقه کشوری، ۱۵/۶ درصد دارای سابقه استانی و ۸/۸ درصد نیز دارای سابقه منطقه‌ای بودند.

همچنین ۲۴۹ نفر معادل ۸۱/۱ درصد مجرد و ۵۵ نفر معادل ۱۷/۹ درصد متأهل و ۳ نفر هم پاسخگو نبودند.

همچنین روش کرونباخ به منظور محاسبه ضرایب پایایی به کار رفت و تجزیه و تحلیل داده‌ها به وسیله نرم افزار SPSS انجام گرفت.

نتایج و یافته‌های تحقیق

یافته‌ها نشان داد ۲/۳ درصد آزمودنی‌های تحقیق دارای مدرک زیر دیپلم، ۱۵/۶ درصد از افراد دارای مدرک دیپلم، ۳۸/۸ درصد از افراد دارای مدرک کاردانی، ۳۷/۱ درصد از افراد دارای مدرک کارشناسی، ۵/۹ درصد افراد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۰/۳ درصد افراد دارای مدرک دکتری هستند.

جدول ۱. آماره‌های آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت نرمال بودن توزیع داده‌ها

ردیف	معیارهای پرسشنامه	آماره‌ها		
		Z	P	میانگین
۱	جو اخلاقی	۱/۷۰۳	۰/۰۰۶	۳/۲۸۲
۲	رفتار مربیگری	۱/۸۹۶	۰/۰۰۲	۳/۳۵۵

پیش از انجام آزمون‌های آماری و به دلیل پیش فرضی به منظور استفاده یا عدم استفاده از آزمون‌های پارامتریک از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد. بر این اساس ابزار مورد استفاده در این پژوهش بررسی شد (جدول ۱).

جدول ۲. نتایج همبستگی چندگانه بین رفتارهای واکنشی مثبت، رفتارهای واکنشی منفی و رفتار طبیعی با جو اخلاقی

مدل رگرسیون	تعداد	R	ضریب تعیین	سطح معناداری	آماره دوربین واتسون
همزمان	۳۰۷	۰/۵۰۱	۰/۲۵۱	<۰/۰۰۱	۱/۷۶۳

رفتارهای واکنشی منفی و رفتار طبیعی است و ۷۴/۹ درصد به عواملی، خارج از مدل مذکور مربوط می‌شود (جدول ۲).

بین رفتارهای مربیگری (رفتارهای واکنشی مثبت، رفتارهای واکنشی منفی، رفتار طبیعی) با جو اخلاقی رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین هرچه رفتار مربیان از

بین رفتارهای واکنشی مثبت، رفتارهای واکنشی منفی و رفتار طبیعی با جو اخلاقی رابطه مثبت و معناداری ($r=0.501, p<0.001$) وجود دارد. همچنین ضریب تعیین R^2 که بیانگر درصد تغییرات تعیین شده از تغییرات متغیر وابسته (ملاک) توسط متغیرهای مستقل (پیش‌بین) است، نشان می‌دهد که ۲۵/۱ درصد واریانس جو اخلاقی ورزشکاران مربوط به رفتارهای واکنشی مثبت،

لحاظ رفتارهای واکنشی مثبت، منفی و طبیعی افزایش یابد، جو اخلاقی در میان ورزشکاران افزایش می‌یابد.

با استفاده از آزمون اسپیرمن ضرایب همبستگی بین رفتارهای واکنشی منفی و جو اخلاقی در ورزشکاران نشان داد ارتباط معکوس و معناداری بین رفتارهای واکنشی منفی و جو اخلاقی ورزشکاران ($r = -0.249, p = 0.001$) وجود دارد. شایان ذکر است که به‌منظور پاسخگویی به

اینکه آیا بین رفتارهای طبیعی و جو اخلاقی ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد نیز از آزمون اسپیرمن استفاده شد. نتایج این آزمون نشان‌دهنده ارتباط مستقیم و معنادار بین رفتارهای طبیعی و جو اخلاقی ورزشکاران ($r = 0.373, p = 0.001$) است. شایان ذکر است ضرایب همبستگی بین رفتارهای طبیعی و جو اخلاقی در میان ورزشکاران در جدول ۳ قابل مشاهده است.

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین رفتارهای (واکنشی منفی، رفتار طبیعی) با جو اخلاقی ورزشکاران

متغیر اول	متغیر دوم	r	تعداد	سطح معناداری
رفتارهای واکنشی منفی	جو اخلاقی	-0.249^{**}	۳۰۷	<0.001
رفتارهای طبیعی	جو اخلاقی	0.373^{**}	۳۰۷	<0.001

*: $p < 0.05$ **: $p < 0.01$

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون بین رفتارهای واکنشی مثبت، رفتارهای واکنشی منفی و رفتار طبیعی با جو اخلاقی

رگرسیون همزمان	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مقدار T	سطح معناداری
	B	Sd.Er			
عرض از مبدأ	۱/۸۸۳	۰/۲۴۱	-	۷/۸۱۸	۰/۰۰۱
رفتارهای واکنشی مثبت	۰/۲۱۲	۰/۴۹	۰/۲۴۴	۴/۳۴۶	۰/۰۰۰
رفتارهای واکنشی منفی	-۰/۴۲	۰/۳۸	-۰/۰۶۰	-۱/۱۱۳	۰/۲۶۷
رفتار طبیعی	۰/۲۰۲	۰/۳۱	۰/۳۴۲	۶/۵۱۰	۰/۰۰۱

نتایج رگرسیون چندگانه نشان می‌دهد که عوامل رفتارهای واکنشی مثبت ($t = 4/34, p < 0.01$) و رفتار طبیعی ($t = 6/51, p < 0.01$) پیش‌بین خوبی برای جو اخلاقی‌اند. همچنین نتایج مربوط به شیب خط رگرسیون (B) در مورد متغیرهای پیش‌بین نشان می‌دهد که بین رفتارهای واکنشی مثبت ($B = 0.212$)، و رفتار طبیعی ($B = 0.202$) رابطه مستقیمی وجود دارد. ضریب معیاری بتا (β) نیز به‌عنوان مقیاسی از اهمیت نسبی متغیرها کاربرد دارد. از این‌رو از مقایسه رفتارهای واکنشی

مثبت (0.244) و رفتار طبیعی (0.342)، می‌توان به اهمیت بیشتر متغیر رفتار طبیعی در پیش‌بینی تغییرات جو اخلاقی نسبت به متغیر دیگر پی برد که در جدول ۴ قابل مشاهده است.

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3$$

$$Y = +0.1212/883(X_1) + 0.202(X_2)$$

$$X_1 = \text{رفتارهای واکنشی مثبت}$$

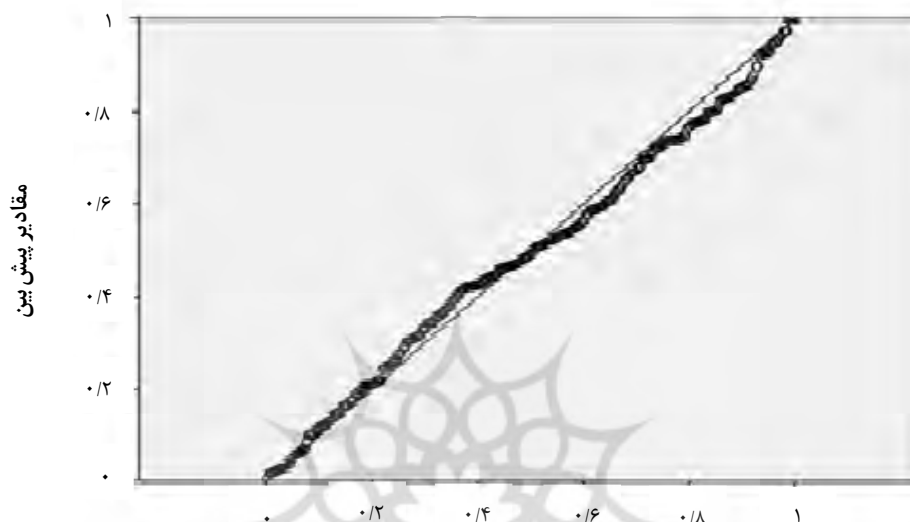
$$X_2 = \text{رفتارهای واکنشی منفی}$$

$$X_3 = \text{رفتار طبیعی}$$

(X₃) قرار داد. به بیان بهتر، بخشی از میزان جو اخلاقی را رفتارهای واکنشی مثبت و رفتار طبیعی به شکل مستقیم تعیین کننده است (شکل ۱).

در همبستگی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین رفتارهای واکنشی مثبت، رفتارهای واکنشی منفی و رفتار طبیعی و متغیر ملاک جو اخلاقی ورزشکاران می‌توان براساس رابطه مذکور مقدار جو اخلاقی را (Y) به ازای تغییرات رفتارهای واکنشی مثبت (X₁) و رفتار طبیعی

متغیر وابسته (جو اخلاقی)

شکل ۱. همبستگی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین رفتارهای واکنشی مثبت، رفتارهای واکنشی منفی و رفتار طبیعی

منفی و جو اخلاقی ورزشکاران ($r = -0.249, p = 0.001$) وجود دارد.

با استفاده از آزمون اسپیرمن ضرایب همبستگی بین رفتارهای واکنشی منفی و جو اخلاقی در ورزشکاران نشان داد ارتباط معکوس و معناداری بین رفتارهای واکنشی

جدول ۵. نتایج از آزمون یو من ویتنی بین دیدگاه ورزشکاران زن و مرد در مورد رفتارهای مربیگری و جو اخلاقی

آماره متغیرها	جنسیت	میانگین رتبه	N	Mann-Whitney U	z	p
رفتارهای مربیگری	مرد	۱۵۵/۳۰	۷۹	۸۹۰۳/۵	-۰/۱۵۱	۰/۸۸
	زن	۱۵۳/۵۵	۲۲۸			
جو اخلاقی	مرد	۱۷۲/۴۷	۷۹	۷۵۴۶/۵	-۲/۱۴۷	۰/۰۳۲
	زن	۱۴۷/۶۰	۲۲۸			

ولی در بین جو اخلاقی در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود دارد ($z = -2.147, p = 0.032$) که در جدول ۵ قابل مشاهده است.

با استفاده از آزمون یومن ویتنی بین رفتارهای مربیگری و جو اخلاقی در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود دارد. در سطح معناداری $P < 0.05$ استفاده شده بین رفتارهای مربیگری در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود ندارد ($z = -0.151, p = 0.88$).

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های تحقیق نشان داد که بین رفتار مربیگری و جو اخلاقی تیمی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج حاکی از وجود رابطه قوی میان این دو متغیر است. همچنین نتایج حاصل از رگرسیون نشان داد که رفتار مربیگری بر جو اخلاقی تأثیر دارد و شرایط پیش‌بینی جو اخلاقی را دارد. براساس یافته‌های به‌دست‌آمده مربی نه تنها بر اخلاق بلکه بر عملکرد ورزشکاران نیز تأثیرگذار بوده است. شایان ذکر است اهمیت رفتار مربی جزء لاینفک جو اخلاقی در ورزشکاران محسوب می‌شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود که مربیان از رفتارهایی مثبت و طبیعی در هنگام برخورد با ورزشکاران خود استفاده کنند و از رفتار منفی کمتر استفاده کنند تا جو اخلاقی در میان ورزشکاران افزایش یابد. این نتایج با یافته‌های نتایج کراتی^۱ (۱۹۸۹) و کلت (۱۹۹۹) و چن و همکاران (۲۰۱۳) همخوانی دارد (۲۰، ۱۴، ۱۲).

در مورد وجود رابطه بین رفتار واکنشی مثبت و جو اخلاقی ورزشکاران می‌توان گفت رفتار مربی با ورزشکاران خود از ضروری‌ترین مواردی است که مربیان باید در نظر داشته باشند. همچنین ماهیت این ارتباط تعیین‌کننده رفتار، بازخورد و عملکرد ورزشکار است. با توجه به اینکه رفتار ناشی از شکست تأثیرات نامطلوبی بر رفتار ورزشکار می‌گذارد، در این میان نقش مربی در شناسایی چرایی آن اهمیت بسزایی دارد. یک مربی به شیوه‌های گوناگون می‌تواند برخورد صحیح با رفتار ورزشکاران خود داشته باشد که این نوع رفتار موجب افزایش جو اخلاقی و حتی عملکرد تیمی شود. سبک و رفتار مربیان مهم‌ترین خصوصیتی است که بر جو اخلاقی ورزشکاران اثر می‌گذارد. از این یافته می‌توان به این نتیجه رسید که هرچه مربیان از رفتارهای واکنشی مثبت در ارائه بازخورد و آموزش به ورزشکاران خود استفاده کنند، جو اخلاقی در

ورزشکاران و به‌کارگیری رفتارهای اخلاقی در طول تمرینات و مسابقات و در نهایت رفتار اخلاقی فردی و اجتماعی در میان ورزشکاران افزایش می‌یابد. همچنین می‌توان گفت این‌گونه رفتارها از سوی مربیان، زمینه و فرصت‌های لازم را برای بروز خلاقیت و نوآوری در بازیکنان ایجاد می‌کند و هرچه مربیان از رفتارهای واکنشی مثبت در ارائه بازخورد و آموزش به ورزشکاران خود استفاده کنند، جو اخلاقی ورزشکاران در انجام اصول آموزشی و تمرینی ارائه‌شده از سوی مربی و به‌کارگیری آنها در طول بازی افزایش می‌یابد و در نهایت عملکرد کلی ورزشکار در ابعاد فردی و تیمی ارتقا می‌یابد. بنابراین پیشنهاد می‌شود مربیان حاضر در لیگ برتر کشور، شناخت کاملی از پیامدهای حاصل از رفتارهای واکنشی مثبت و آثار آن بر جو اخلاقی ورزشکاران داشته باشند. این نتایج با نتایج تحقیقات هولنبرک و آمروس (۲۰۰۵)، یاردادون (۲۰۰۵)، بانک (۲۰۰۹)، ویلز (۱۹۸۹) و یوخمنکو و لسکرات (۲۰۱۵) مطابقت دارد (۲۸، ۲۷، ۲۶، ۱۸، ۹).

وجود رابطه بین رفتار طبیعی مربیگری با جو اخلاقی تیمی در پژوهشی نشان داد که رفتار طبیعی می‌تواند در جو اخلاقی ورزشکاران تأثیر بسزایی داشته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که مربیان رفتار طبیعی در برخورد با ورزشکاران خود ارائه دهند. با توجه به اینکه رفتارهای طبیعی رفتارهایی هستند که در قبال یک فعالیت خاص ارائه می‌شوند و از قبل شناختنی نیستند، می‌توان گفت که این رفتارها به‌نحوی اقتضایی‌اند که مربیان با توجه به وضعیت حاکم بر بازیکن و تیم و نحوه رفتار ارائه‌شده از سوی آنها از خود بروز می‌دهند. هر ورزشکار در قبال عملکردی که ارائه می‌کند، انتظار بازخوردی متناسب را دارد، یعنی ورزشکار در قبال عملکرد منفی بازخورد منفی و در قبال عملکرد مثبت بازخورد مثبت از سوی مربی خود دارد، بنابراین مربیان باید از رفتار طبیعی

نتایج نشان داد که بین رفتارهای مربیگری در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود ندارد، ولی در بین جو اخلاقی در بین مردان و زنان ورزشکار اختلاف معناداری وجود دارد. این نتایج با نتایج چلادوری (۱۹۸۳)، چن و همکاران (۲۰۱۴) همخوان است (۱۴،۱۳).

با توجه به یافته‌های تحقیق پیشنهاد می‌شود ضمن شناخت پیامدهای حاصل از رفتارهای واکنشی مثبت که شامل تقویت، تشویق اقتضایی اشتباه، آموزش فنی اقتضایی اشتباه و چشم‌پوشی از اشتباه و تأثیر آن بر جو اخلاقی در بین ورزشکاران، مربیان در ارائه بازخورد و تشویق ورزشکاران خود از رفتارهای واکنشی مثبت و طبیعی استفاده کنند و عوامل اثرگذار بر جو اخلاقی را در بازیکنان با توجه به ویژگی‌های فردی هر بازیکن بشناسند و از آن برای ارتقای سطح جو اخلاقی آنها استفاده کنند. همچنین در خصوص رفتار مربیگری صحیح نسبت به ورزشکاران کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی گمارده شود.

هنگام برخورد با ورزشکاران خود استفاده کنند. این نتایج با یافته تحقیق یاردادون (۲۰۰۵) همسوست (۲۸). در خصوص وجود رابطه میان رفتارهای واکنشی منفی و جو اخلاقی ورزشکاران می‌توان گفت که رفتار واکنشی منفی از سوی مربیان موجب می‌شود جو اخلاقی و عملکرد در میان ورزشکاران کاهش یابد. زمانی که ارتباط مربی با ورزشکار براساس احترام و صمیمیت باشد، فرصت بروز رفتارهای متناسب از سوی ورزشکار را فراهم می‌سازد. همچنین درک و نگرش ورزشکاران موجب افزایش جو اخلاقی در بین آنها می‌شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود مربیان از رفتارهای واکنشی منفی در ارائه بازخورد ورزشکاران خود استفاده نکنند و در صورت استفاده در مواقع ضروری و به‌جا استفاده کنند تا ورزشکار از مسیر و هدف خود دچار دلسردی و سرخوردگی نشود. این نتایج با نتایج ویلیس و همکاران (۱۹۸۹)، جووت (۲۰۰۹)، حاجی انزهایی و همکاران (۱۳۹۲) همسوست (۲۶،۲۰،۳).

منابع و مآخذ

۱. احسانی، محمد و شجاع، رضا. (۱۳۹۲). «اخلاق در ورزش با رویکرد فلسفی». مشهد: انتشارات پژوهشگاه تربیت بدنی، ص ۴۰-۲۰.
۲. انشل، مارک. اچ. (۱۳۸۰). «روان‌شناسی ورزش از تئوری تا عمل». ترجمه علی‌اصغر مسدد. تهران: انتشارات اطلاعات، ص ۴۳۵-۶۴۸.
۳. حاجی انزایها، زهرا و تندنویس، فریدون. (۱۳۹۲). «ارتباط رفتار مربیگری با انگیزش موفقیت و عملکرد تیمی بازیکنان لیگ برتر هندبال کشور» فصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال سوم، ش ۶، ص ۱۲۱-۱۱۱.
۴. سید جوادین، سید رضا و امیر کبیری، علیرضا. (۱۳۸۰). «مروری جامع بر نظریه‌هایی مدیریت و سازمان». تهران: انتشارات دانش، ص ۹۹۲-۶۰۰.
۵. طباطبایی علامه، سید محمدحسین. (۱۳۸۲). «ترجمه تفسیر المیزان». مجله رواق اندیشه، ش ۱۸، ص ۷۹-۲۲.
۶. لیث، لاری، ام. (۱۳۸۰). «مدیریت ورزشی». ترجمه هاشم کوزه‌چیان. چ اول، مشهد: انتشارات دانش‌افروز، ص ۲۱۶-۱۵۸.
7. Ahmadizadeh, Z., Ghotnio, S., Dianat, F., Aghajanian, M. (2015). "Comparison leadership styles of coaches and satisfaction of male and female athletes in martial arts". Journal of Novel Applied Sciences, 4, pp: 619-622.

8. Amorose, A. J. Butcher, D. A. (2006). "Autonomy-supportive coaching and self-determined motivation in high school and college athletes: A test of self-determination theory". *Psychology of Sport and Exercise*, 8, pp: 654-670.
9. Banak, H. (2009). "Coaching behaviors and the motivation of Paralympics' athletes". Thesis, Mc Gill University, Montreal, Canada, pp: 135-147.
10. Boxill, J. (2003). "The ethics of competition". In: J. Boxill (Ed.). *Sport ethics: An anthology*. 1st Edition, Oxford: Blackwell Publication, pp: 579-624.
11. Case, R.W. (1984). "Leadership in sport: The situational leadership theory". *Journal of Psychology Education, Recreation & Dance*, 1, pp: 55-68.
12. Caswell, S. V., Gould, T. E. (2008). "Individual moral philosophies and ethical decision marking of undergraduate athletic training education students and educators". *Journal of Athletic Training*, 43, pp: 205-214.
13. Chelladurai, P. (1983). "Discrepancy between preference and perception of leadership behavior and satisfaction of athletes in varying sports". *Journal of Sport Psychology*, 6, pp: 27-41.
14. Chen, G., Hang, W. (2013). "Predicting managerial coaching behaviors by the big-five personality traits". *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, 1, pp: 8-76.
15. Chen, G., Jie, A., Yamin, U. (2014). "Contingent expatriate training strategies with examples of Taiwan MNEs". *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, 2, pp: 147-156.
16. Chen, M. (2007). "Exploring the relationship between effective coaching leadership, group cohesion, and achievement motivation in college basketball teams in Taiwan". *United States Sports Academy*, 149, pp: 327-399.
17. Cratty, B. J. (1989) "Psychology and physical activity". New Jersey: Englewood Cliffs, pp: 18-22.
18. Hollemberk, J., Amorose, A. (2005). "Perceived coaching behaviors and college athletes' intrinsic motivation: A test of self-determination theory". *Journal of Applied Sport Psychology*, 17, pp: 20-36.
19. Josephson, M. (2013). "A training program for coaches on ethics, sportsmanship and character-building in sport in character". *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism*, 11, pp: 42-62.
20. Jowett, S. (2009). "Validating coach-athlete relationship measures with the nomological network ". *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 13, pp: 1-18.
21. Kellet, P. (1999). "Organizational leadership lesson from professional coaches". *Sport Management Review*, 2, pp: 150-171.
22. Moore, Z. E. (2003). "Ethical dilemmas in sport psychology". *Discussion and Recommendations for Practice, Professional Psychology: Research and Practice*, 34(6), pp: 601-610.
23. Proios, M., **Proios**, I. M. (2014). "Development and initial validation of an instrument measuring athletes' volition.. *Journal of Human Sport & Exercise*, 9(4), pp: 761-772.

24. Rest, J. Narvaez, D., Bebeau, M. J., Thomas, S. J. (1999). "Post conventional moral thinking: A neo-Kohlbergian approach". Lawrence Kohlberg's Stages of Moral Development, 89(3), pp: 998-507.
25. Smith, R. E., Smoll, F. L., Curtis, B. (1979). "Coaching effectiveness training: A cognitive-behavioral approach to enhancing relationship skills in youth sport coaches". Journal of Sport Psychology, 1, pp: 59-75.
26. Willis, J. D., Layne, B. H. (1988). "A validation study of sport-related motive scales". Journal of Applied Research in Coaching and Athletics, 3, pp: 299-307.
27. Yukhymenko-Lescroart, M. A., Brown, M. E., Paskus, T. S. (2015). "The relationship between ethical and abusive coaching behaviors and student-athlete well-being". Sport, Exercise, and Performance Psychology, 4(1), p: 36.
28. Yurdadon, E. (2005). "Servant leadership and sport management". The Sport Journal Supplement, 11(4), pp: 68-73.

